

ชื่อเรื่องการค้าค้นคว้าอิสระ ชนิดของหนอนกินใบลำไยในบางอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่
และลำพูน

ชื่อผู้เขียน นางสาวอาทิตย์ยา ธีญญกรรม

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา

คณะกรรมการสอบการค้าค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ เต็กสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อุทัยบุตร	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุราภรณ์ สอาดสุด	กรรมการ

บทคัดย่อ

หนอนกินใบที่ได้จากการสำรวจในบางอำเภอของ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน ใน ปี 2530, 2540-2543 พบหนอนกินใบลำไย 13 ชนิด คือ หนอนผีเสื้อปีกปม (*Dudusa* sp.) หนอนร่าน (*Parasa* sp.) บั๋งปกเหลืองลำไย (*Orgyia* sp.) หนอนคืบเขียวลำไย (*Thalassodes* sp.1) หนอนคืบดำ (geometrid)ไม่ทราบชื่อชนิด หนอนม้วนใบ (*Statherotis* sp.) หนอนคืบ (*Oxyodes scobiculata*) บั๋ง ขนเหลืองอกดำ (*Dasychira* sp. หนอนคืบเขียวลายน้ำตาล (*Thalassodes* sp.2) หนอนกัดใบ (*Sybrida* sp.) หนอนหัวสั้น (notodontid) ไม่ทราบชื่อชนิด หนอนวันลำไย (*Cheromettia* sp.) และ หนอนร่านแบน (*Thosea* sp.) โดยพบมากเรียงไปหาน้อยตามลำดับ อำเภอที่พบหนอนกินใบลำไย มากที่สุดคือ อำเภอหางดง และสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบ 9 ชนิด เดือนพฤศจิกายน พบชนิดของ หนอนกินใบลำไยมากที่สุด คือ 9 ชนิด เดือนมกราคมพบจำนวนหนอนกินใบลำไยมากที่สุด คิด เป็นร้อยละ 4.94

หนอนผีเสื้อปีกปม (*Dudusa* sp.) มีสีค่อนข้างน้ำตาล ลวดลายดำ หนามอยู่ด้านบนลำตัว โคนหนามสีครีม ปลายหนามสีดำ ระยะหนอน 49.89 วัน ระยะดักแด้ 22.54 วัน ตัวเต็มวัยสีน้ำตาล ปลายส่วนท้องมีขนเป็นพู่ หนอนหัวสั้น (notodontid) ไม่ทราบชื่อชนิด มีสีน้ำตาลเข้ม ส่วนปล้อง รองสุดท้ายขยายหนูกว่าส่วนอื่นๆ ด้านล่างมีโครงสร้างยื่นยาว 1 คู่ หนอนร่าน (*Parasa* sp.)มีสีเขียว

ค่อนข้างอ่อนคล้ายใบลำไยเทศลาด มีหนามที่มีต่อมพิษ เมื่อสัมผัสทำให้ปวดแสบปวดร้อน คัดแค้ เป็นก้อนแข็งผิวเรียบ ระยะคัดแค้ 23.66 วัน ตัวเต็มวัยปีกคู่หน้า โคนปีกถึงกึ่งกลางปีกมีสีเขี้ยว ส่วนที่เหลือสีน้ำตาลอ่อน หนอนร่านแบน (*Thosea* sp.) ลำตัวสีเขี้ยว แบนทั้งด้านบนและด้านล่างมี เส้นสีเหลืองอยู่ตรงกลางของส่วนหลัง ด้านข้างลำตัวมีส่วนยื่นคล้ายขนหรือหนาม หนอนวุ้นลำไย (*Cheromettia* sp.) คล้ายวุ้นสีเขี้ยวใส ด้านบนลำตัวมีจุดสีเหลืองและไม่มีหนาม บั้งปกเหลือง ลำไย (*Orgyia* sp.) หนอนมีขนยาวใกล้ส่วนหัว และด้านบนปล้องรองสุดท้าย ด้านล่างมีขนสีน้ำตาล โดยรอบ คัดแค้เพศเมียมีสีขาวยอมเหลือง มีรังคัดแค้ ตัวเต็มวัยเพศเมียไม่มีปีก ตัวผู้มีลักษณะเหมือน ผีเสื้อโดยทั่วไป บั้งขนเหลืองอกดำ (*Dasychira* sp.) ลำตัวมีขนยาวสีเหลือง ด้านบนของส่วนอกมี สีดำ หนอนคืบเขี้ยวลำไย (*Thalassodes* sp.1) มีสีเขี้ยวคล้ายใบไม้ ลำตัวยาวเรียว หนอนเข้าคัดแค้ โดยสร้างเส้นใยยึดติดกับใบลำไย ตัวเต็มวัยสีเขี้ยวอมเทา หนอนคืบเขี้ยวลายน้ำตาล (*Thalassodes* sp.2) ลำตัวยาวเรียวปลายส่วนท้องรวมทั้งปล้องที่มีขาเทียมมีสีน้ำตาล ท้องแต่ละปล้องมีแถบสีน้ำตาล พาดอยู่ด้านบนลงมาด้านล่างประมาณครึ่งลำตัว หนอนคืบดำ (geometrid) ไม่ทราบชื่อชนิด ลำตัวยาวสีน้ำตาลเข้ม ด้านบนลำตัวมีสีขาวยอมปล้องที่ 1-4 หนอนกัดใบ (*Sybrida* sp.) ตัวเต็มวัย ปีกหน้าสีน้ำตาลเข้ม ปีกหลังเพศเมียสีน้ำตาล เพศผู้สีน้ำตาลอ่อน หนอนม้วนใบ (*Statherotis* sp.) ส่วนหัวสีน้ำตาล ลำตัวยาวสีขาวยอมเหลือง หนอนคืบลำไย (*Oxyodes scrobiculata*) มีสีเขี้ยวอ่อน เคลื่อนไหวรวดเร็ว ระยะหนอน 22 วัน รังคัดแค้ทำด้วยใบลำไย ระยะคัดแค้ 11 วัน ตัวเต็มวัยมีสี คล้ายฟางข้าว ปีกหน้าบริเวณปลายปีกมีสีน้ำตาลเข้ม บริเวณใกล้โคนปีกมีจุดสีน้ำตาลเข้มข้างละ 1 จุด ขอบปีกด้านบนของปีกหลังมีแถบสีน้ำตาลเข้ม

Research Title Longan Leaf-eaters in Chiang Mai and Lumphun Provinces

Author Miss Athitaya Thanyakam

M.S. Biology

Examining committee

Assoc.Prof. Paitoon Leksawasdi Chairperson

Assist.Dr. Jamnong Uthaibutra Member

Lecturer Dr. Uraporn Sardud Member

Abstract

A survey of Longan leaf-eaters carried out in Chiang Mai and Lumphun provinces in 1987 and in 1997-2000, revealed the presence of 13. Most specimens collected were *Dudusa* sp., *Parasa* sp., *Orgyia* sp., *Thalassodes* sp.1, an unidentified geometrid, *Statherotis* sp., *Oxyodes scrobiculata*, *Dasychira* sp., *Thalassodes* sp.2, *Sybrida* sp., an unidentified notodontid, *Cheromettia* sp. and a rare species of *Thosea* sp. Nine species of leaf-eaters were found in Hang Dong and Sarapee districts. Most leaf-eaters species were found in November with population densities peaking in January.

The larvae of *Dudusa* sp. were brown with black stripes and spines on the dorsal parts of their bodies. The bases of spines were cream-coloured with blackish tips. The larval stage lasted 49.89 days and the pupal stage 22.54 days. Adults were brownish and on had a tuft on their terminal abdomen. The unidentified notodontid was dark brown. The second last segment was extended. The ventral parts of their bodies had a couple of processes. Larvae of *Parasa* sp. were light greenish similar in colour to medium aged longan leaves. Their spines were connected to poison glands. Touching these spines causes a burning sensation. The pupae of *Parasa* sp. were round with a hard, smooth surface. The pupal stage of this species lasted 23.66 days. Fore wings, from the base to the middle part were green with some

parts brown. Hind wings were light brown. The larvae of *Thosea* sp., had greenish bodies and heads. The middle of dorsal area had yellow lines. Lateral parts of the body were surrounded by external processes, similar to hairs or spines. Larvae of *Cheromettia* sp. looked like jelly and had no spines. They were clear green and had yellow dots on the anterior parts of their bodies. The larvae of *Orgyia* sp. had long hair on their heads and dorsal segments near the end of their bodies, with brown hair on the lateral sides. Female pupae created light yellow. Female adults were wingless but males had wings. The larvae of *Dasychira* sp. had long hairs and the dorsal thorax was black. The larvae of *Thalassodes* sp.1 were slender and green and produced silk to make cocoon attached to longan leaves. Adults were grayish green. The larvae of *Thalassodes* sp.2 were slender. Their abdomen and segments that had prolegs were brownish. Each abdominal segment had brown bands encircling about half of their bodies. The unidentified geometrid had a slender, dark brown body with white strips on one to four abdominal segments. *Sybrida* sp., had dark brown fore wings. The hind wings of the female were brownish and those of the male were light brownish. *Statherotis* sp., had brown a head with a slender, yellowish white body. *Oxyodes scrobiculata* was green and could move very rapidly. The larval stage lasted 22 days. They used longan leaves to make cocoon and pupal stage lasted 11 days. Adults were yellowish-brown with dark brown fore wings tips fore wing. They also had one dark brown spot near the base of each wing and dark brown strips on the upper surface of hind wings.